

“ARDAHAN VİLÂYET OLMALIDIR”

■ Nusret KOPUZLU

Ardahan, Osmanlı Devleti'nin, 93 Harbi sonrası imzalanan Berlin Antlaşması'nda Rus Çarlığına savaş tazminatı olarak bıraktığı üç liva'dan biriydi. O zamanların belgelerinde bu üç liva (sancak), Elviye-i Selâse olarak geçmektedir. Bu üç livanın hercümerç yıllarını dergimizde Yunus Zeyrek'in kaleminden okumaktasınız.

Ardahan 23 Şubat 1921'de anavatana kavuştu. 16 Mart 1921 tarihinde imzalanan Moskova Antlaşması'yla da bugünkü sınır kesinlik kazandı. Bu tarihlerde Ardahan önce liva (mutasarrıflık), sonra vilâyet hâline getirildi. Maalesef yanlış bir kararla 1926'da ilçe hâline getirilerek Kars'a bağlandı. Bu yanlışlık 1992'de düzeltildi ama geçen 56 sene Ardahan'ın kayıp yılları olarak tarihe geçti.

Ardahanlılar vilâyet olma mücadelesini bırakmadılar. Bilhassa 1950'li yıllarda bu arzularını her vesileyle dile getirdiler. Buraya gelen devlet adamlarına dileklerini yazılı ve sözlü olarak iletiler. Hatta 1954 yılında **Ardahan Vilâyet Olmalıdır** adlı bir de kitapçık yayımladılar.

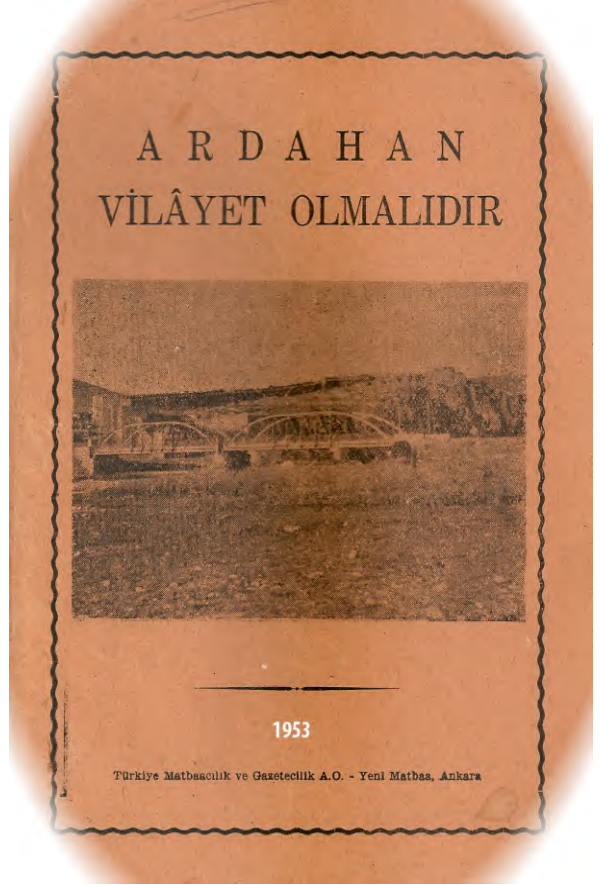
Biz haberi nereden verelim... Ardahan bugün il olsa da bunun icaplarının hâlâ yerine getirilemediğini içimiz acıyarak müşahede etmekteyiz.

Eğitim, kültür, sanayi ve endüstri kollarında Ardahan'da kayda değer bir şey yok! Sonu gelmeyen muhaceretle nüfus bitme noktasına dayanmış. Buradaki yönetim anlayışının, Ardahan'ın ne dününden ne de bugününden haberi var!

2010 yılının 23 Şubat Kurtuluş Günü vesilesiyle Ardahan Belediye Başkanlığı bir konferans düzenlemiş. **Tarihimizin ve Kültürümüzün Ardahan Sayfaları** başlıklı konferansa konuşmacı olarak Ankara'dan Yunus Zeyrek davet edilmiş. Bu davetten valinin bilgisi var.

Konferansa bir hafta kala Vali Bey, bir yardımcısı vasıtasıyla Zeyrek'ten konuşma metnini istiyor. O da bu isteği reddediyor. Zeyrek o gün Ardahan'a geliyor. Saat 14.00'te başlaması gereken konferans, 16.00'ya alınmış. *“Bu, Ardahan için biraz geç saat değil mi?”* diye soruyor. *“Vali Bey açış konuşması yapacak ve TRT de çekim yaparak canlı yayın olacak! Konferans, Vali Beyin isteği üzerine bu saate alındı.”* diyorlar.

Bu arada TRT radyolarının programına telefonla katılan Zeyrek, günün tarihî anlamıyla ilgili bir

konuşma yapıyor. TRT'nin Erzurum bürosundan konferansa TV aracı gönderildiği de söyleniyor.

Beklenen saat geliyor. Zeyrek yanındaki-lerle birlikte konferans vereceği binaya gidince TRT-TV aracını görüyor. Fakat ortada vali olmadığı gibi birazdan bu araç da kayıplara karışıyor.

Belediye Başkanı, Vali Yardımcısı, Posof Kaymakamı ve üniversite hocalarının gayretiyle konferans başlıyor. Slayt gösterisi eşliğinde başarılı bir konferans veriliyor. İki saat geçiyor, akşam oluyor, zaman daralıyor. Üniversiteli gençlerin soruları kısa cevaplarla geçiştiriliyor. Zira akşam yemeği ve ardından da sanatçıların müzik programı varmış! Ne âlâ kurtuluş programı...

Belediye Başkanının verdiği yemeğe geçiliyor. Vali Paşa, Rektör Bey, yüksek yargının hâkim ve savcılar orada. Birbirine konferansa gidip gitmedikleri soruluyor! Mazeretler beyan ediliyor, işlerin çokluğundan yakınıyor... Karışık ızgaralar yeniyor, tatlılar

Ardahan Kalesi

ve çaylar geliyor; bir yandan da uzununa yayılarak kürdan sırtlarıyla ağızlar karıştırılıyor. Şu başsavcı, yanında ağır ceza reisi... Hep birlikte kalkıyorlar. Vali Paşa ve bu muhterem hazerat, şarkı, türkü, raks curcunasına gitmek üzere yola koyuluyorlar.

Ardahanlılar, bu hazretlerin, kurtuluş günü programında ilk defa yer verilen böyle bir konferansa neden teşrif etmediklerine bir manâ veremiyorlar. Meğer Vali Paşa, kendisi gelmediği gibi TRT-TV ekibini de konferanstan çekerek Ardahan Kalesi'ne götürmüş! Sonra da, “*Yav biz de boş durmadık! Kameraları kaleye götürdük! Ardahan'ın tanıtımı için ter döktük!*” diyor. Demek ki burada turizm rehberi yok, iş başa düşmüş!

Demek ki burada turizm rehberi yok, iş başa düşmüş!

Ardahan'ın genç, dinamik, enerjik ve projeleri olan bir valiye acilen ihtiyacı var. 56 senelik kayıp yılların telâfisi lâzım. Ardahan'a vali olan kişilerin, nerede ve hangi sorumluluklarla görev yaptıklarını iyi bilmeleri gerekir.

Ardahan, yurdun Kafkasya kapısıdır. Yanı başında **Ahıska** var. Türkgözü sınır kapısı oraya açılıyor. Fakat bu kapı da sönük! Sürgün ahalisinin dönme arife-sinde bulunan Ahıska ile ilişkilerde bu gidişe hiçbir şey yapılamayacağı anlaşılıyor.

Ardahan'da genç nüfus yoklarda yüzüyor. Memleket tenha. Bir zamanlar tırpan sesleri duyulan tarla ve çayırda kimse yok! Eken biçen kalmamış! Meralardan, kırlardan kaval sesi gelmiyor! Şurada burada çaresizlikler içinde birkaç ihtiyar... Bir de ihtiyar vali...

Ardahan'ın bu gidişe müstahak olmadığı gün gibi aşikârdır.

“Ardahan artık vilâyet olmalıdır!” 🌟

ÖZÜR

Önceki sayımızda,
bu sayıda çıkacağını bildirdiğimiz
Son Mesnevihan Hanaklı Şefik Can
başlıklı yazı, yazı çokluğundan dolayı
konulamadı. Bu yazıyı yaz sayımızda
takdim edeceğiz.

Okuyucudan özür dileriz.

■ Bizim Ahıska